

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 4.10.2012
Sayı: 167

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim ve gerekçesini ekte sunuyorum.

Gereğini arz ederim.

P.S.M.M. Atilla Korkut
Sözün Tercümanı. Kocay M.V.
İst. Mu.

26.12.2011

Dr. Celal DİNÇER

Av. Gürkut ACAR
Antalya Milletvekili

Mahmut Tanal
Tst. Mu.

İstanbul Milletvekili.

Mehmet Ali Şahin
Hatay M.V.

Dr. Muharrem İslık
Sözün M.V.

Ali Şahin
Bursa M.V.

Ali Dino Öztürk
Mersin M.V.

Ali Şahin
Halkın Günü
İçerik

Ali Şahin
Gaziantep M.V.

Tolga Gökçe
Mucık
Tolga Gökçe

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	-Plen ve Bütçe			
Esas Komisyon	Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor			
Tarih:	13.01.2012	E. No: 4/277		
Ysn.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn. Sek.
	16	mt	16.	Km
TBMM BAŞKANI	[Signature]			

T B M M Kütüphane ve Arşiv İşlm. Başkanlığı
04 Ocak 2012
13.01.2012

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV İŞLM. BAŞKANLIĞI
04 Ocak 2012
No : 68588

[illegible]

GENEL GEREKÇE

Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu, Cumhuriyetimizin Kurucusu Atatürk'ün öncülüğü ve yol göstericiliğiyle kurulmuş iki dernektir. Bu dernekler, Cumhuriyetin çağdaş kültür gelişmesini topluma benimsetmek ve bir bütün oluşturan devrimin halka mal edilmesini sağlamak amacıyla kurulmuşlardır. Bu kurumlar, Cumhuriyetin ulusal bir devlet olarak gelişip güçlenmesinde toplumun çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarılması ereğine yönelik bilim ve kültür kuruluşlarıdır. Türk Dili ve Türk Tarihi Tetkik Cemiyetleri olarak başlayan derneklerin amacı dili ve tarihi salt bilimsel ve akademik inceleme ve araştırma konusu yapmak değildir. Dile (özellikle) dinamik bir toplumsal kurum olarak, devrimci bir nitelik verilmiştir. Bu amaçla devletin resmi ideolojisini saptayacak bir akademi değil; dili ve tarihi devrimci bir anlayışla öncülük edip, bütünleşerek geliştirecek bir dernek yapısı yeğlenmiştir.

Yüce Atatürk, kurulmasını sağladığı bu iki derneğin çalışmalarını ve gelişmesini yaşamı boyunca izlemiştir. Ölümünden sonra da geleceğe yönelik bir güvence sağlamak amacıyla vasiyetnamesinde bu iki derneğe önemli bir gelir bırakmıştır. Atatürk'ün 5 Eylül 1938 günü Dolmabahçe'de düzenlediği ve İstanbul 6. Noteri İsmail Kunter'e teslim ettiği vasiyetnamesinde bu irade açıkça belli edilmiştir.

Türk Tarih Kurumu ile Türk Dil Kurumu, manevi kurucuları Atatürk'ün verdiği görevi yarım yüzyıl süreyle başarıyla yürütmüşlerdir. Yayınları ve bilimsel çalışmaları ile üretken ve verimli kurumlar olarak seçkinleşmişlerdir. Bu kurumların çalışmalarını beğenmeyenler olabilir. Eleştiriler kurumların amaçlarından saptığı anlamına gelmez. Kaldı ki, böyle bir yargının tartışılabilir olması, bu iki derneğin varlığına son verme, mallarına el koyma hakkını hiçbir makama ve kuruluşa vermez. Bir hukuk devletinde ister gerçek, isterse tüzel olsun, kişilerin varlıkları ve malları hukukun güvencesi altındadır. Özel hukuk, tüzel kişisi olan derneklerin kapatılmasına ve feshine karar verme yetkisi, derneğin kendi karar organı dışında ancak ve yalnızca yargının görevidir. Bir derneği kapatıp, onun mallarına el koymak, miras ve mülkiyet haklarını yadsımak bir hukuk devletinde düşünülemez.

Bir geçiş döneminde, olağanüstü koşullarda yapılan bir yasama işlemi de böyle bir davranışa geçerlik ve haklılık veremez. Dönemin olağanüstü koşulları kalktıktan sonra bu iki derneğe yöneltilen hukuk dışı işlemin düzeltilmesi gerekmektedir. Bu, hukuka bağlılığın ve hukuk devleti olmanın zorunlu bir sonucudur. Yanlışların düzeltilmesi kamu vicdanını rahatlatır.

Böyle bir yasa teklifi, 1982 Anayasası'nda yer alan 134'üncü maddeye de uygundur. Çünkü anılan maddede "Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu için Atatürk'ün vasiyetnamesinde belirtilen mali menfaatler saklı olup, kendilerine tahsis edilir" hükmü vardır. Anayasa'daki bu kuralın yürürlüğe girdiği Kasım 1982 tarihinde ise sözü edilen Türk Dil Kurumu 12 Temmuz 1932 tarihinde, Türk Tarih Kurumu ise 15 Nisan 1931 tarihinde kurulmuş olan derneklerdir. Bu haliyle iki derneğin Atatürk'ün mirasçısı olarak hakları genel hukuk ilkelerinin yanı sıra 1982 Anayasası ile de tanınmış bulunmaktadır.

11.08.1983 tarihli 2876 sayılı Yasa ile Büyük Atatürk'ün vasiyeti çiğnenmiş, Anayasaya da aykırı şekilde iki dernek, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na bağlı

kamu kurumu haline getirilmiştir. Yüksek Kuruma bağlı olarak sayılan Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun, Atatürk'ün kurucusu bulunduğu derneklerin yerine geçmiş sayılması hukuken yanlıştır.

Bu yanlış ne yazık ki, 02.11.2011 tarihli mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanan 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile de devam ettirilmiştir. Ayrıca, 2876 sayılı Kanun'da Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu için Atatürk tarafından kurulduklarına ilişkin yer alan atıflar, Kanun Hükmünde Kararnameye taşınmamıştır. Söz konusu Kanun Hükmünde Kararname, kurumlarla Atatürk arasında bağı miras konusu dışında tamamen koparmıştır. Atatürk'ün adını bu kurumlardan silen kararname ile miras bağının kurulması da büyük bir çelişkidir. Bu yönüyle de Kararnamede sayılan Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu'nun, Atatürk'ün kurucusu bulunduğu derneklerin yerine geçmiş sayılması hukuken yanlıştır. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yönetimine yapılan son atamalar da böyle bir bağ kurulamayacağını doğrulamaktadır.

Atatürk'ün kurduğu Türk Dil Kurumu'nun verimli çalışması 1983 yılından bu yanadurma derecesinde yavaşlamıştır. Kişisel çabalar dışında kurumsal bir verim sağlanmamıştır. 1983 yılından bu yana, yeni Kurum eski yapıtları yeniden bastırmiş, en çok da bunları geriye dönüş özlemi ve amacıyla gözden geçirerek yeni basılar hazırlamıştır. Amacımız bu kurumlari eleştirmek değıl, bir hukuk yanlışını düzeltmektir.

Bu teklifle Atatürk'ün kuruluşuna öncülük ettiğı iki dernek olan Türk Dil ve Türk Tarih Kurumlarının öz benliklerine ve varlıklarına kavuşmaları sağlanmaktadır. Böylece demokratik bir hukuk devleti olmanın gereğı yerine getirilirken, Yüce Atatürk'ün ölümünden önceki son isteklerini saptayan vasiyeti de korummuş olmaktadır. Bu bizim Cumhuriyetin kurucusuna olan saygımızın ve bağlılığımızın bir gereğıdir. 664 sayılı KHK ile oluşturulan ve Atatürk ile bağı da gelir dışında tamamen koparılan iki kamu tüzel kişiliğı durumuna gelen Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu'nun ise varlıklarına son verilmektedir.

Yargı kararları da iki derneğin iki kamu kurumu haline getirilmesini, Atatürk'ün vasiyetnamesinde beliren iradeye ters olduğunu kabul etmektedir. Ancak bu iradeye gereken önemi vermenin ve değerlendirmenin yasa koyucunun görevi olduğunu belirtmektedir. (Ankara Asliye Birinci Hukuk Mahkemesi'nin 1993/544-724 sayılı 03.11.1993 günlü kararı ve bu kararın onanmasına ilişkin Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 20.09.1994 günlü 1994/1745-7339 sayılı kararı)

Teklif, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun varlığını korumaktadır. Yeniden varlığa ve işlerliğe kavuşan iki derneğin hukuki durumları belirlenip, saptanmakta ve Yüksek Kurum'la ilişkileri de sağlanmaktadır. Bu ilişki idari vesayeti kapsamamakta, daha çok bilimsel ve kültürel işbirliği ve eşgüdümü içermektedir. Bağımsız kuruluşlar olan Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu kendi tüzüklerine göre yönetileceklerdir. Yetkili organlarınca seçilen temsilci ve yöneticileri Yüksek Kurum'un çalışmalarına yasanın öngördüğü biçimde katılacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Varlığına son verilen ve mallarına el konulan Türk Dil Kurumu'nun yaşama dönmesi ve yeniden kurulması sağlanmaktadır. Kurum, eskiden olduğu gibi Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanunu'na göre çalışacaktır. Kamu yararına çalışan bir dernek olarak varlığını ve etkinliğini sürdürecektir. Kurumun amacı, üyeleri, örgütlenmesi ve işleyişi ile bütçesi kendi tüzüğüne tabi olacaktır.

Madde 2- Varlığına son verilen ve mallarına el konulan Türk Tarih Kurumu, Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanunu'na tabi bir özel hukuk tüzel kişisi olarak yeniden kurulmaktadır. Daha doğrusu yaşama döndürülmektedir. Kurum bir özel hukuk tüzel kişisidir. Kurumun amacı, üyeleri, örgütlenmesi, işleyişi, bütçesi kendi tüzüğüne tabi olacaktır. Tüzük, Kurumun kurultayınca kabul olunacaktır.

Madde 3- Kanun Hükmünde Kararnameye eklenecek geçici maddeler düzenlenmektedir.

Geçici Madde 1- Bu madde geçiş döneminde yapılacak işlemleri düzenlemektedir. 11 Ağustos 1983 tarihinde varlıklarına son verilip, mallarına el konulan Türk Dil Kurumu'nun yüksek karar organı olan kurultayının toplanması için gerekli işlemler ve yöntemler belirlenmektedir. Bu konuda görev Ankara Sulh Hukuk Hakimliği'ne verilmektedir.

Geçici Madde 2- Bu madde ile Türk Tarih Kurumu'nun mallarının dönmesini sağlamak için düzenlenmiştir. İşlemler vergi, resim ve harçtan bağışık tutulmaktadır. İlgili ve görevli kamu kurumları ile resmi daire ve özel kuruluşlar ayrıca hükme ve başvuruya gerek olmadan intikal (geçirme) işlemlerini yapacaklardır.

Geçici Madde 3- Bu madde Türk Tarih Kurumu'nun kurultayına giden geçiş dönemi işlemlerini düzenlemektedir. Toplantıya kimlerin katılacağı, çağrı ve toplantı yöntemiyle ilgili kurallar saptanmaktadır. Yetkili ve görevli yargı organı olarak Ankara Sulh Hukuk Hakimliği belirlenmiştir.

Geçici Madde 4- Geçici 2. Maddeye paralel olarak bu maddede Türk tarih Kurumu'nun malvarlığının geçirilmesi (intikali) hükme bağlanmıştır. Bütün işlemler vergi, resim ve harçtan bağışık tutulmuştur. İlgili ve görevli kamu kuruluşları, resmi daireler ve özel kuruluşlar ayrıca hüküm alınmasına ve başvuruya gerek olmaksızın işlemleri doğrudan yürüteceklerdir.

Geçici Madde 5- Atatürk'ün 5 Eylül 1938 tarihli vasiyetnamesi ile Cumhuriyet Halk Partisi'ne bıraktığı ve gelirlerinin kurumlara verilmesini istediği banka hisse senetlerinin durumu düzenlenmektedir. Atatürk'ün vasiyeti büyük önem ve anlam taşımakta olduğu için madde özellikle ve ayrıca düzenlenmiştir.

Geçici Madde 6- Geçiş dönemiyle ilgili olarak her iki kurumda çalışanların durumlarının düzenlenmesi gereklidir. Yüksek Kuruma bağlı olarak oluşturulan Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu kamu kurumu niteliğindedir. Buna karşılık Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu ilk kurulduğu haliyle özel hukuk tüzel kişiliği niteliğini koruyacaktır. Bu kurumlarda çalışanların hukuki statüsünü de etkileyecektir. Görevlilerin sayısı, görev adları ve ücretlerinin saptanmasında yetki, kurumların görevli organlarına bırakılmaktadır.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

Madde 5- Yürütme maddesidir.

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 11/10/2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Atatürk’ün yol göstericiliğinde 12 Temmuz 1932’de kurulan Tük Dil Kurumu kamu yararına çalışır, devrimci bir bilim derneğidir. Dernek özel hukuk ilkelerine göre kurulmuş olup Türk Medeni Kanunu ile Dernekler kanunu hükümlerine tabidir.

Türk Dil Kurumu’nun amacı, örgütlenmesi, üyeleri, bütçesi ve yönetimi ile ilgili kurallar Tüzüğü ile düzenlenir.

MADDE 2- 02/11/2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- Atatürk’ün yol göstericiliğinde 15 Nisan 1931’de kurulan Türk Tarih Kurumu, kamu yararına çalışır bir bilim derneğidir. Dernek özel hukuk ilkelerine göre kurulmuş olup, Türk Medeni Kanunu ile Dernekler Kanunu hükümlerine tabidir.

Türk Tarih Kurumu’nun amacı, örgütlenmesi, üyeleri, bütçesi ve yönetimi ile ilgili kurallar Tüzüğü ile düzenlenir.

MADDE 3- 02/11/2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1- 02/11/2011 tarih ve 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu’nu oluşturan kurumlardan biri olarak sayılan Tük Dil Kurumu’nun 11 Ağustos 1983 tarihinden önce toplanan son kurultayına katılma hakkı olan üyelere hayatta bulunanlarla, bu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen üç ay içinde Kurum’un Ağustos 1983’te yürürlükte bulunan tüzüğüne göre oluşacak kurultayı toplanır. Kurultay, yönetim kurulu, denetçiler ve onur kurulu üyelerini ve yedeklerini seçer.

Kurultayı toplantıya çağırarak, toplantı işlemlerini yürütmek için Kurumun 10 Ağustos 1983 günü görevde bulunan son yürütme kurulu üyelerinden hayatta bulunan birinin Ankara Sulh Hakimliğine başvuruda bulunması halinde hakim, kurultay üyelerinin ad ve adreslerini kapsayan çizelgeyi hazırlar, kurultayın toplantı günü, yeri, saati ve gündemini belirler ve ilgililere duyurur. Toplantı giderleri Yüksek Kurum Başkanlığı’nca karşılanır. Çizelge ve diğer bilgi ve belgeler için istem halinde gerekli yardım yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2- Türk Dil Kurumu'nun Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na verilen taşınır ve taşınmaz bütün malları ile malvarlığına dahil her türlü haklar Türk Dil Kurumu'na geri verilir. Kurumun nakitlerine faiz hesaplanarak ödenir. Bu işlemler vergi, resim ve harca tabi değildir. İlgili kamu kuruluşları, resmi daire ve özel kuruluşlar ayrıca hükme gerek kalmaksızın intikal ve devir işlemlerini yapar.

GEÇİCİ MADDE 3- 02/11/2011 tarih ve 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nu oluşturan kurumlardan biri olarak sayılan Türk Tarih Kurumu'nun 11 Ağustos 1983 tarihinden önce toplanan son kurultayına katılma hakkı olan üyelerden hayatta bulunanlarla, bu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen üç ay içinde Kurum'un Ağustos 1983'te yürürlükte bulunan tüzüğüne göre oluşacak kurultayı toplanır. Kurultay, yönetim kurulu, denetçiler ve onur kurulu üyelerini ve yedeklerini seçer.

Kurultayı toplantıya çağırmak, toplantı işlemlerini yürütmek için Kurumun 10 Ağustos 1983 günü görevde bulunan son yürütme kurulu üyelerinden hayatta bulunan birinin Ankara Sulh Hakimliğine başvuruda bulunması halinde hakim, kurultay üyelerinin ad ve adreslerini kapsayan çizelgeyi hazırlar, kurultayın toplantı günü, yeri, saati ve gündemini ilgililere duyurur. Toplantı giderleri Yüksek Kurum Başkanlığı'na karşılanır. Çizelge ve diğer bilgi ve belgeler için istem halinde gerekli yardım yapılır.

GEÇİCİ MADDE 4- Türk Tarih Kurumu'nun Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na verilen taşınır ve taşınmaz bütün malları ile malvarlığına dahil her türlü haklar Türk Dil Kurumu'na geri verilir. Bu işlemler vergi, resim ve harca tabi değildir. İlgili kamu kuruluşları, resmi daire ve özel kuruluşlar ayrıca hükme gerek kalmaksızın intikal ve devir işlemlerini yapar.

GEÇİCİ MADDE 5- Atatürk'ün 5 Eylül 1938 tarihli vasiyetnamesi ile Cumhuriyet Halk Partisi'ne bıraktığı hisse senetlerinden sağlanan gelirler, vasiyetnamedeki esaslara göre, bu yasayla varlıklarına kavuşan her iki kuruma yarı yarıya ödenir.

GEÇİCİ MADDE 6- Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu'nda çalışmakta iken bu yasayla varlıklarına kavuşan Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu'na geçmek isteyenlerin, 3 ay içinde başvurmaları halinde işçi olarak hizmet akdi ile çalışmak üzere dönüşleri sağlanır. Bunların ücretlerinin saptanmasında kurumların tüzüklerine göre görevli organlar yetkilidir.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.